

Program realizacji doradztwa zawodowego

**w Szkole Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Wysokiem
Mazowieckiem**

w roku szkolnym 2021/2022

Zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej

z dn. 14.09.2021 r.

Dyrektor Szkoły Małgorzata Koc

Opracowanie:

- **Justyna Porowska-Grochowska**
- **Monika Rzymska**
- **Radosław Tymiński**

- I. **Program realizacji doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2021/2022** opracowany został na podstawie obowiązujących przepisów prawa oświatowego oraz założeń Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego.

- II. Program **uwzględnia** potrzeby uczniów, rodziców i nauczycieli oraz opisuje realizowane w szkole działania, w tym:
  - a. tematykę tych działań,
  - b. metody i formy realizacji działań,
  - c. terminy poszczególnych działań,
  - d. osoby odpowiedzialne za ich realizację.

III. Cele programu

- Celem głównym programu wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego jest wspieranie dzieci i uczniów w procesie podejmowania samodzielnych i odpowiedzialnych wyborów edukacyjnych i zawodowych opartych na znajomości i rozumieniu siebie, systemu edukacji oraz rynku pracy.
- Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

- Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.
- Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

IV. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-VIII

Klasy I-III

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Klasy IV-VI

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy**Uczeń:**

- 2.1. wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5. wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**Uczeń:**

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

VII-VIII**1. Poznawanie własnych zasobów****Uczeń:**

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy**Uczeń:**

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji poza formalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły. Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–VIII są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klasy I–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

V. Działania podjęte w ramach realizacji doradztwa zawodowego skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców

Część pierwsza: Działania skierowane do uczniów (I-III)

L.p.	Opis działania	Do kogo jest skierowane?	Forma realizacji/ metody	Realizowane treści programowe	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Wycieczki zawodoznawcze i spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	I-III	Wycieczki, wizyty zawodoznawcze, spotkania w trakcie zajęć lekcyjnych, zajęcia dodatkowe w świetlicy	Uczeń podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach, opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka, omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje, opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu.	Wychowawcy świetlicy, nauczyciele I-III, MSU, doradca zawodowy	Cały rok szkolny (w miarę potrzeb i możliwości)

2.	“Kto buduje dom?” – spotkania z przedstawicielami branży budowlanej (dyskusja w oparciu o materiał audiowizualny, rozmowy kierowane, ekspresja plastyczna)	Wychowawko wie świetlicy	Zajęcia świetlicowe	Uczeń odgrywa różne role zawodowe w zabawie, podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach, opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach.	Wychowawcy świetlicy	X/XI 2021
3.	“Po co się uczyć?” - pogadanka	I-III	Zajęcia z doradcą zawodowym	Uczeń uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności, wskazuje treści których lubi się uczyć.	Doradca zawodowy	I semestr
4.	“Utrzymanie motywacji do nauki oraz sposoby pełnego wykorzystania swojego potencjału” - rozwój kompetencji społecznych oraz umiejętności uczenia się	I-III	Zajęcia psychoedukacyjne indywidualne i grupowe	Uczeń wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich, próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.	Pedagog, psycholog	Cały rok szkolny
5.	“Sprawne ręce mogą więcej - czyli jak zrobić coś z niczego” (elementy muzykoterapii, ekspresji ruchowej, plastycznej)	I-III	Zajęcia w ramach zajęć terapeutycznych	Uczeń podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych, posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.	Terapeuci pedagogiczni	XII 2021
6.	“Zabawy buzi i języka dla każdego smyka” - zajęcia z okazji Europejskiego Dnia Logopedy (rozmowa kierowana, pokaz, zajęcia warsztatowe)	I-III	Zajęcia dodatkowe	Uczeń podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach,	Logopeda	III 2022

				omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje, posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.		
7.	“Jak zmieścić dzień w stoiku?” - pogadanka	I-III	Zajęcia z doradcą zawodowym	Uczeń planuje swoje działania poprzez wskazywanie podstawowych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu.	Doradca zawodowy	II semestr
7.	“Dni Kariery” – 5-dniowe wydarzenie podsumowujące konkurs plastyczny “Ja w przyszłości”, obejmujący zajęcia warsztatowe z doradcą zawodowym, psychologiem, spotkania zawodoznawcze (w miarę możliwości)	I-III, wychowankowie świetlicy	Zajęcia z doradcą zawodowym, konkurs plastyczny, zajęcia z wychowawcą, zajęcia warsztatowe, spotkania i wycieczki	Uczeń odgrywa różne role zawodowe w zabawie, podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach, opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka, omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje, opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu.	Doradca zawodowy, nauczyciele I-III, wychowawcy świetlicy	V/VI 2022
8.	Realizacja innowacji pedagogicznej “Zawodowy zawrót głowy”	I-III, wychowankowie świetlicy	Zajęcia świetlicowe, zajęcia z doradcą zawodowym, spotkania	Uczeń odgrywa różne role zawodowe w zabawie, podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w	Wychowawcy świetlicy, doradca zawodowy	Cały rok szkolny

			zawodoznawcze, wycieczki, pokazy	wybranych zawodach, opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach, omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje, opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu, opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić.		
9.	Organizowanie kącików zawodoznawczych w świetlicy szkolnej, bibliotece, w salach edukacji wczesnoszkolnej	I-III, wychowankowie świetlicy	Prezentacja prac uczniów, prezentacja informacji o zawodach	Uczeń prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób, posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny, opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić.	Nauczyciele I-III, wychowawcy świetlicy, nauczyciele biblioteki	Cały rok szkolny
10.	Wolontariat	I-III	Organizacja kiermaszy i zbiórek na rzecz potrzebujących	Uczeń planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu.	Opiekunowie PCK, "Zuchy", MSU	Cały rok szkolny
Propozycje zajęć realizujących treści z doradztwa zawodowego na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego						
I.	"Zawód moich rodziców" (rozmowy kierowane, zabawy naśladowcze, ekspresja ruchowa i plastyczna)			Uczeń odgrywa różne role zawodowe w zabawie, podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach; opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka.		
II.	"Słodka matematyka" (rozmowa kierowana, zabawa tematyczna)			Uczeń podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.		

III.	"Dzisiejszy Jaś - kim będzie jako Jan?" (rozmowy kierowane, zabawy naśladowcze, ekspresja ruchowa i plastyczna)	Uczeń opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić.
IV.	"Brawo ja" - prezentacja własnych talentów (rozmowa kierowana, ekspresja ruchowa, autoprezentacja)	Uczeń opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać, prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób, podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach, podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi.
V.	"Moja mama wszystko potrafi" (rozmowa kierowana, ekspresja plastyczna)	Uczeń podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach.
VI.	"Jutro pojedziemy daleko" – planujemy wakacje	Uczeń planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu, próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.
<p>Propozycje zajęć z wychowawcą zaczerpnięte z B. Czapła, B. Matyszewska, E. Ptasznik, M. Skoryna <i>"Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami"</i>, ORE Warszawa 2017r., https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/ (data dostępu 13.09.2021r.)</p>		

Działania skierowane do uczniów (IV-VI)

L.p.	Opis działania	Do kogo jest skierowane?	Forma realizacji	Realizowane treści programowe	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Wycieczki zawodoznawcze i spotkania z przedstawicielami różnych zawodów	IV-VI	Wycieczki, wizyty zawodoznawcze, spotkania w trakcie zajęć, zajęcia dodatkowe w świetlicy	Uczeń wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach, opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka.	Wychowawcy Świetlicy, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, SU, doradca zawodowy	Cały rok szkolny (w miarę potrzeb i możliwości)

2.	“Radzenie sobie ze stresem”, “Metody samodzielnego i skutecznego uczenia się”, “Utrzymanie motywacji”, “Integracja rówieśnicza i współpraca”	IV-VI	Zajęcia psychoedukacyjne indywidualne i grupowe	Uczeń próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą, wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy oraz omawia indywidualny sposób nauki.	Pedagog, psycholog	Cały rok szkolny (w miarę potrzeb i możliwości)
3.	“Zdrowie, a wybory zawodowe” - spotkanie z pielęgniarką	IV-VI	Zajęcia w świetlicy	Uczeń podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe	Pielęgniarka	IX 2021
4.	“Dni Kariery” – 5-dniowe wydarzenie podsumowujące konkurs plastyczny i polonistyczny “Ja w przyszłości”, obejmujący zajęcia warsztatowe z doradcą zawodowym, psychologiem, spotkania zawodoznawcze (w miarę możliwości)	IV-VI	Zajęcia z doradcą zawodowym, konkurs plastyczny, konkurs polonistyczny zajęcia z wychowawcą, zajęcia warsztatowe, spotkania i wycieczki	Uczeń prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców, opowiada o swoich planach edukacyjno – zawodowych, wymienia różne grupy, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach.	Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy świetlicy, SU	V/VI 2022
5.	Realizacja innowacji pedagogicznej “Zawodowy zawrót głowy”	IV-VI, wychowankowie świetlicy	Zajęcia świetlicowe, zajęcia z doradcą zawodowym, spotkania zawodoznawcze, wycieczki, pokazy	Uczeń wymienia różne grupy, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach, opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka, podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe.	Wychowawcy świetlicy, doradca zawodowy	Cały rok szkolny
6.	Organizowanie kącików zawodoznawczych w świetlicy szkolnej, w bibliotece, gazetka ścienna	IV-VI	Prezentacja prac uczniów, prezentacji	Uczeń prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób, posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich	Wychowawcy świetlicy, nauczyciele biblioteki,	Cały rok szkolny

			informacji o zawodach, informatory, katalogi, materiały multimedialne	przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny, opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić, samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.	Doradca zawodowy	
7.	Wolontariat	IV-VI	Organizacja kiermaszy i zbiórek na rzecz potrzebujących	Uczeń planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu, podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość.	Opiekunowie PCK, SU, Caritas, harcerze	Cały rok szkolny
Propozycje zajęć realizujących treści z doradztwa zawodowego na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz na zajęciach z wychowawcą						
I.	“Jak zaoszczędzić pierwszy milion” - zajęcia z wychowawcą (dyskusja, praca indywidualna, burza mózgów)			Uczeń wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.		
II.	“Zdrowy styl życia jako przygotowanie do pełnienia ról zawodowych” - Zajęcia z wychowawcą, zajęcia przedmiotowe (biologia, przyroda, języki obce) - (giełda pomysłów, praca w grupach, dyskusja, film)			Uczeń podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe.		
III.	“Jak uczyć się szybciej i efektywniej? - mój indywidualny styl uczenia się” - zajęcia z wychowawcą (metoda praktyczna, praca w małych grupach, mapa myśli)			Uczeń wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanym mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki.		
IV.	“Zawodowy idol” - Zajęcia z wychowawcą, zajęcia przedmiotowe (wszystkie) - (Rozmowa kierowana, dyskusja grupowa, gra dydaktyczna)			Uczeń wymienia różne grupy zawodowe, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach, opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka, samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy, prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.		
V.	“I ty możesz zostać Macgyverem” - Zajęcia z wychowawcą, zajęcia przedmiotowe (technika, plastyka, język polski, języki obce, historia) - (dyskusja, praca w grupach, wyliczanka, drama)			Uczeń posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.		

VI.	“Kiedy zaczynamy się uczyć, a kiedy kończymy” - zajęcia z wychowawcą (burza mózgów, rozmowa kierowana, praca indywidualna lub w małych grupach)	Uczeń wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanym mu przykładów oraz omawia swój indywidualny sposób nauki, samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.
VII.	“Przedmioty które lubię - jako drogowskazy zawodowe” - zajęcia z wychowawcą, zajęcia przedmiotowe (wszystkie) - (autorefleksja, dyskusja)	Uczeń wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć, określa swoje zainteresowania, uzdolnienia i kompetencje.
VIII.	“Kim chcę zostać w przyszłości” - poznajemy zawody (zajęcia z wychowawcą, zajęcia z języków obcych, plastyka, informatyka) - (autoprezentacja, wizualizacje - odręczne, w wersji komputerowej)	Uczeń opisuje swoje zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje, wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia, opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych, planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu, próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach bezpośrednio lub pośrednio związanych z jego osobą.
<p>Propozycje zajęć z wychowawcą oraz lekcji przedmiotowych zaczerpnięte z J. Brzezińska-Lauk, E.Kruk-Krymula, K.Nikorowska <i>“Przykładowy program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami”</i>, ORE Warszawa 2017r., https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/ (data dostępu 13.09.2021r.)</p>		

Działania skierowane do uczniów (VII-VIII)

L.p.	Opis działania	Do kogo jest skierowane?	Forma realizacji	Realizowane treści programowe	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Diagnoza oczekiwań uczniów w zakresie doradztwa zawodowego	VII-VIII	sondaż	Uczeń określa swoje potrzeby w zakresie doradztwa zawodowego	Doradca zawodowy	IX 2021
2.	Badanie losów absolwentów	-	analiza dokumentów, informacje zwrotne ze szkół	Dostarczenie informacji o losach absolwentów - w jakiej szkole się uczą, na jakim profilu (cel informacyjny)	Doradca zawodowy	XI 2021
3.	Wycieczki zawodoznawcze i spotkania z	VII-VIII	Wycieczki, wizyty zawodoznawcze,	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając	Nauczyciele wychowawcy, nauczyciele	Cały rok szkolny (w miarę)

	przedstawicielami różnych zawodów		spotkania w trakcie zajęć	<p>kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania, porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców, wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy, uzasadnia potrzebę pracy w życiu człowieka, analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy, wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową.</p>	przedmiotowi, SU, doradca zawodowy	potrzeb i możliwości)
4.	Prowadzenie zajęć grupowych z doradztwa zawodowego	VII-VIII	Zajęcia z doradztwa zawodowego (10h lekcyjnych w każdym oddziale)	Realizacja wszystkich treści programowych z zakresu doradztwa zawodowego.	Doradca zawodowy	Cały rok szkolny
5.	Indywidualne doradztwo zawodowo - edukacyjne	VII-VIII	Zajęcia i konsultacje indywidualne z doradcą zawodowym, psychologiem, pedagogiem	<p>Uczeń określa własne zasoby (zainteresowania, kompetencje, zdolności, predyspozycje zawodowe), rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej, dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł, identyfikuje osoby i instytucje</p>	Doradca zawodowy, pedagog, PSYCHOLOG	Cały rok szkolny

				wspomagające planowanie ścieżki zawodowej.		
6.	“Procedura rekrutacyjna do szkół ponadpodstawowych”	VIII	Zajęcia z wychowawcą	Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznawania własnych zasobów.	Wychowawcy klas VIII, doradca zawodowy	III 2022
7.	Spotkanie z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych	VIII	Prezentacja, targi edukacyjne	Uczeń analizuje ofertę szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji.		III/IV 2022
8.	Koordinacja działań związanych z rekrutacją do szkół ponadpodstawowych	VIII	Lekcje wychowawcze, indywidualne konsultacje	Uczeń analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznawania własnych zasobów, analizuje ofertę szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji.	Wychowawcy klas VIII, doradca zawodowy	II semestr
9.	“Jak zwiększyć swoje szanse na rynku pracy?” - wywiad z doradcą zawodowym z Urzędu Pracy	VII-VIII	Prezentacja, wykład	Uczeń charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy, identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy, określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych, porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców.	Doradca zawodowy	V 2022

10.	<p>“Dni Kariery” – 5-dniowe wydarzenie podsumowujące konkurs plastyczny i polonistyczny “Ja w przyszłości”, obejmujący zajęcia warsztatowe z doradcą zawodowym, psychologiem, spotkania zawodoznawcze (w miarę możliwości)</p>	VII-VIII	<p>Zajęcia z doradcą zawodowym, konkurs plastyczny, konkurs polonistyczny zajęcia z wychowawcą, zajęcia warsztatowe, spotkania i wycieczki</p>	<p>Uczeń dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym, rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe), dokonuje autoprezentacji, wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy.</p>	<p>Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy świetlicy</p>	V/VI 2022
11.	<p>Aktualizacja gazetki i materiałów online dotyczących doradztwa zawodowego, kącik zawodoznawczy</p>	VII-VIII	<p>Prezentacja prac uczniów, prezentacja informacji o zawodach, informatory, katalogi, materiały multimedialne</p>	<p>Uczeń charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy, analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznawania własnych zasobów, analizuje ofertę szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji.</p>	<p>Wychowawcy świetlicy, nauczyciele biblioteki, doradca zawodowy</p>	Cały rok szkolny
12.	<p>Wolontariat</p>	VII-VIII	<p>Organizacja kiermaszy i zbiórek na rzecz potrzebujących</p>	<p>Uczeń analizuje znaczenie i możliwość doświadczenia pracy, wskazuje wartości związane z pracą.</p>	<p>Opiekunowie PCK, Harcerze</p>	Cały rok szkolny

Propozycje zajęć realizujących treści z doradztwa zawodowego na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz na zajęciach z wychowawcą		
I.	“Jakie wartości są dla mnie ważne?” zajęcia z wychowawcą (gra dydaktyczna, autorefleksja, pogadanka)	Uczeń określa własną hierarchię wartości i potrzeb, wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową.
II.	“Jak uczyć się efektywnie, czyli o nawykach skutecznego nastolatka” - zajęcia z wychowawcą	Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, kompetencje, zdolności, predyspozycje zawodowe), rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych, dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie, wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.
III.	“Rozpoznaję swoje aspiracje” - zajęcia z wychowawcą (rozmowa kierowana, metoda przewodniego tekstu, dyskusja, autorefleksja)	Uczeń określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji, dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie, wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł, określa własną hierarchię wartości i potrzeb.
IV.	“Ja w oczach moich i innych” - zajęcia z wychowawcą, (dyskusja, praca indywidualna, checklista, autoanaliza)	Uczeń rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, kompetencje, zdolności, predyspozycje zawodowe), rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych, dokonuje autoprezentacji, dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie, wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.
V.	“W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z...” - zajęcia z wychowawcą, zajęcia z nauczycielami wszystkich przedmiotów (praca w grupach – szukanie powiązania przedmiot - zawód)	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwościach ich uzyskiwania, dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym, uczeń określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby.
VI.	“W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy”	Uczeń określa znaczenie uczenia się przez całe życie, charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej.
VII.	“Zawodowy idol” - Zajęcia z wychowawcą, zajęcia przedmiotowe (wszystkie) - (Rozmowa kierowana, dyskusja grupowa, gra dydaktyczna)	Uczeń wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwościach ich uzyskiwania, dokonuje syntezy przydatnych

	w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie, wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł.
Propozycje zajęć z wychowawcą oraz lekcji przedmiotowych zaczerpnięte z A. Dziurkowska, B. Fronczek, S. Glaziński, E. Kaczmareki i inni "Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami", ORE Warszawa 2017r., https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/ (data dostępu 13.09.2021r.)	

Część druga: Działania skierowane do nauczycieli, wychowawców i specjalistów

L.p.	Opis działania	Do kogo jest skierowane?	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Spotkanie zespołu ds. realizacji doradztwa zawodowego, analiza założeń programu doradztwa zawodowego na rok szkolny 2021/2022	Członkowie zespołu ds. Doradztwa zawodowego	Dyskusja, analiza, praca nad dokumentacją	Doradca zawodowy, zespół ds. Doradztwa zawodowego	IX 2021
2.	Analiza danych uzyskanych z diagnozy (oczekiwania uczniów w zakresie doradztwa zawodowego)	Nauczyciele wychowawcy klas VII/VIII	Prezentacja, omówienie uzyskanych informacji, spotkanie z wychowawcami klas, pedagogiem, psychologiem	Doradca zawodowy	X 2021
3.	Inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy	Wszyscy nauczyciele i specjaliści	Materiały informacyjne, ulotki, spotkania, itp.	Dyrektor, doradca zawodowy	Cały rok szkolny
4.	Wsparcie nauczycieli w zakresie wdrażania treści doradztwa zawodowego na różnych przedmiotach	Wszyscy nauczyciele i specjaliści	Konsultacje indywidualne i grupowe w ramach zespołów przedmiotowych.	Doradca zawodowy	W razie potrzeby cały rok szkolny
5.	Utworzenie banku szkolnych zasobów z doradztwa zawodowego	Nauczyciele wychowawcy oraz nauczyciele przedmiotowi	Folder w wersji elektronicznej z zasobami, kącik zawodoznawczy w bibliotece szkolnej	Nauczyciele biblioteki, doradca zawodowy	od XI-aktualizacja - cały rok szkolny

6.	Umożliwienie nauczycielom korzystania ze szkoleń, seminariów organizowanych przez osoby i instytucje edukacyjne zajmujące się doradztwem zawodowym	Wszyscy nauczyciele oraz specjaliści	Szkolenia, webinaria, konferencje	Dyrektor, doradca zawodowy	Cały rok szkolny w miarę potrzeb i możliwości
7.	Trudne wybory uczniów - konsultacje indywidualne	Nauczyciele wychowawcy	Konsultacje indywidualne	Doradca zawodowy, pedagog, psycholog	Cały rok szkolny

Część trzecia: Działania skierowane do rodziców

L.p.	Opis działania	Do kogo jest skierowane?	Forma realizacji	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji
1.	Systematyczne przekazywanie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, zdolnościach i zainteresowaniach	Wszyscy rodzice	Indywidualne spotkania z rodzicami	Wychowawcy klas	Cały rok szkolny
2.	Włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem poprzez zapraszanie ich jako przedstawicieli różnych zawodów lub odwiedzanie ich miejsc pracy.	Wszyscy rodzice	Zajęcia pozalekcyjne, zajęcia w świetlicy, zajęcia edukacyjne różnych przedmiotów w ramach orientacji zawodowej, wycieczki zawodoznawcze.	Nauczyciele wychowawcy we współpracy z doradcą zawodowym	Cały rok szkolny
3.	Informowanie rodziców o ofercie edukacyjnej szkół ponadpodstawowych w regionie oraz o zasadach rekrutacji do tych szkół	Rodzice uczniów klas VII i VIII	Przekazywanie informacji rodzicom o ofertach szkół ponadpodstawowych.	Doradca zawodowy, wychowawcy klas VIII	III 2022

4.	Jak wspomagać dziecko w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień? - spotkanie z pracownikiem PPP	Rodzice uczniów I-VI	Prezentacja multimedialna, wykład	Doradca zawodowy, pracownik PPP	Do uzgodnienia
5.	Jak wspierać dziecko w wyborze zawodu/szkoły ponadpodstawowej? - spotkanie informacyjno - doradcze	Rodzice klas VIII	Prezentacja, wykład	Doradca zawodowy, nauczyciele wychowawcy	II/III 2022

Program może ulec modyfikacji biorąc pod uwagę zapotrzebowania uczniów oraz sytuację epidemiologiczną w kraju.

VI. Podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji zadań

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- szkoły ponadpodstawowe na terenie miasta,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Centrum Edukacji Nauczycieli w Łomży
- lokalne zakłady pracy.